

[Ks.] Janusz Mariański, *Osoba ludzka w społeczeństwie. Z nauczania społeczno-moralnego Jana Pawła II*, Wydawca: Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie. Akademia Nauk Stosowanych, Lublin 2023, 450 stron (ISBN 978-83-964965-5-3)

Najnowsza książka księdza profesora Janusza Mariańskiego skupia uwagę czytelnika na zagadnieniach społeczno-moralnych w świetle nauczania św. Jana Pawła II. Choć Autor specjalizuje się w zakresie socjologii religii i socjologii moralności, to jednak w tej pozycji wydawniczej uwydatnia etyczny punkt widzenia dotyczący relacji osoby do społeczeństwa. Zgodnie z brzmieniem podtytułu jest to refleksja podejmowana w duchu personalizmu Jana Pawła II.

Zamysł książki został zrealizowany w ramach trzynastu rozdziałów, które oczywiście poprzedza wstęp i wieńczy zakończenie wraz z obszernym wykazem bibliograficznym. Na samym początku, przed wstępem, widnieje przed-

mowa, napisana przez wybitnego znawcę procesów ponowoczesności - księdza profesora Cypriana Rogowskiego z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olszynie. Całość rozważań zamyka posłowie pióra Marka Rembierza, profesora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Aby uświadomić sobie doniosłość omawianego dzieła warto zwrócić uwagę na przedmowę, w której ksiądz Rogowski pisze co następuje: „W swojej książce zatytułowanej *Schwankender Westen* („Chwiejny Zachód”), prawnik i wieloletni federalny sędzia konstytucyjny Udo Di Fabio opisuje konsekwencje dechrystianizacji (sekularyzacji) na Zachodzie, która prowadzi do pewnego rodzaju pełzającej samosekularyzacji. Di Fabio obawia się, że wspólnoty religijne, które podążają za tym trendem, ryzykują ‘swoją autonomię jako zróżnicowany system religijny’. Oznacza to, że oddają to, co czyni je wyjątkowymi; narażają na ryzyko swoją istotę: wiarę w Boga, a w chrześcijaństwie także wiarę w Chrystusa” (s. 11).

Odczytując myśl niemieckiego autora, ksiądz Rogowski zauważa, iż za wspomnianym ryzykiem kryje się dylemat zsekularyzowanego społeczeństwa, polegający między innymi na kanonizowaniu treści chrześcijańskich w moralności politycznej. Di Fabio wyraża wszakże zdecydowaną opinię, że religia nie powinna podążać za systemem politycznym. Musi raczej szukać zbawienia właśnie poza racjonalnością polityczną, ekonomiczną i prawną. W jego przekonaniu nadmierne zaangażowanie wspólnot religijnych w proces polityczny odbywa się ze szkodą dla wiary. Dlatego apeluje on: „Kościele, zajmij się tym, co cię absolutnie dotyczy: wiarą, Chrystusem, Bogiem, Królestwem Bożym, zmartwychwstaniem, zbawieniem, życiem wiecznym w sprawiedliwości, której świat dać nie może i nigdy nie da” (s. 11-12).

Wydaje się, że to ostrzeżenie profesora Di Fabio przed „pełzającą samosekularyzacją” stanowi jakby rodzaj lapidarnego komentarza do nauczania społeczno-moralnego Jana Pawła II. Papież z Polski, mając świadomość dylematów, w jakich tkwi zsekularyzowane społeczeństwo, dostrzega ich związek z przyjmowaną w polityce, ekonomii, prawie czy kulturze błędną koncepcją osoby ludzkiej. Dlatego w swoim nauczaniu broni on człowieka i jego osobowej godności; upomina się o poszanowanie jego niezbywalnych praw; głosi ewangeliczną prawdę o człowieku jako osobie stworzonej na obraz i podobieństwo Boże, powołanej do nadprzyrodzonego szczęścia, włączonej w tajemnicę śmierci i zmartwychwstania Chrystusa.

Książka księdza Mariańskiego niejako streszcza to nauczanie Papieża, stając się kompendium wiedzy na temat personalizmu pozostającego w służbie ewangelizacji osoby w społeczeństwie. Być może, iż dla niejednego czytelnika będzie inspiracją pozwalającą uniknąć pełzającej samosekularyzacji. Sugerują taką możliwość tematy opracowane w poszczególnych rozdziałach, które wypada przynajmniej wymienić: *Godność ludzka w nauczaniu społeczno-moralnym papieża Jana Pawła II* (rozd. I), *Godność osoby i życie ludzkie w nauczaniu społeczno-moralnym Jana Pawła II* (II), *Godność pracy i człowieka pracującego* (III),

Godność rodziny w nauczaniu społeczno-moralnym Jana Pawła II (IV), Wolność jako wartość osobliwa w nauczaniu społecznym Kościoła katolickiego (V), Jan Paweł II o zagrożeniach godności osoby ludzkiej (VI), Praca ludzka jako wartość moralna (VII), Godność ludzka a życie polityczne w narracji społecznej (VIII), Media w ocenie społecznego nauczania Kościoła katolickiego (IX), Ekospołeczne nauczanie Jana Pawła II (X), Sens życia w nauczaniu społecznym Jana Pawła II (XI), Religijność Europy w ujęciu Jana Pawła II (XII), „Fides et ratio” a nauki społeczne (XIII).

Oby lektura omawianej pozycji wydawniczej przyczyniła się do takiej recepcji nauczania społeczno-moralnego Jana Pawła II, która umożliwiłaby skuteczną realizację rekomendacji księdza Mariańskiego: „Człowiek i jego niezbywalna godność osobowa powinny być zawsze w centrum życia politycznego i społecznego” (s. 405)!

Jan Mazur *OSPPE*